

Wiggh förundrar med överhettat vackert språk

Eva Jönasson

Publicerad 2008-07-23

Följ skribent Följer skribent

Stäng

Dela artikeln:

Wiggh förundrar med överhettat vackert språk

Stäng

Jaget och fåglarna

av Maj-Britt Wiggh

Prosa

233 s. Lejd

V

ad innebär det att vara människa? Det var en av de frågor som Maj-Britt Wiggh vände

och vred på i sin förra roman, "Nattens biologi" från 2003. Med Jaget och fåglarna ger hon sig åter i kast med ämnet, och bjuder än en gång upp till en virvlande dans genom världen, själen och språket. Maj-Britt Wiggh är en av dessa sällsynta författare som varken går att jämföra med någon annan eller passa in i någon av tidens trender – hon är helt och hållet sin egen.

I den nya romanen nedmonterar och blandar Wiggh en rad olika genrer: självbiografi, forskningsrapport, äventyrsberättelse, utvecklingsroman, filosofisk studie. Och fram växer en märklig och bitvis frustrerande historia om en kvinnas sökande efter – eller kanske flykt från – det egna jaget.

Den namnlösa huvudpersonen är fågelskådare, därtill en synnerligen hängiven, för att inte säga fanatisk sådan. Romanen är den rapport hon skriver om en resa hon företagit ett år tidigare i syfte att studera fåglar. Rapporten är dock långt ifrån vetenskaplig: minnet är ett sviktande instrument och berättelsens sanningsgrad glidande, vilket berättaren själv nogsamt påpekar.

Hon hamnar hos ett hippieliknande kollektiv i Amsterdam, inleder ett förhållande med en performancekonstnär (mest för att hans främsta material är fågelfjädrar), tas om hand av ett

amerikanskt par på Kreta och ger sig slutligen ut i den marockanska öknen i syfte att genomföra ett vansinnesprojekt med fågelaltruistiska motiv.

Allt skildrat med ett överhettat vackert språk, fyllt av meningar som i ett och samma andetag förmår svepa upp i rymden, gira tvärt, ta mark och störta upp igen. Själva berättarstrukturen beskrivs bäst med Wigghs egna ord: ”Tiden rycks sönder och delar upp sig i skikt, som olika ämnen i vatten, vissa skeenden flyter långsamt uppåt och andra sjunker och händelserna sammanblandas.”

Jaget liknar på många sätt ett oskrivet blad. Hon suger i sig tankar och idéer från de människor hon möter, men omtolkar dem ständigt i fågeltermer. Hon tycks sakna den grundläggande mänskliga förmågan att knyta an till andra, kan eller vill inte vara en i flocken. All omsorg och kärlek riktas mot fåglarna.

Wiggh låter ana någon sorts trauma i barndomen, antyder en komplicerad relation till en alkoholiserad mor – men på denna rätt avgörande punkt är romanen irriterande vag och undflyende. Kanske är färden en sorts bildningsresa för huvudpersonens skadade jag, ett försök att lära sig bli en människa bland andra. Det misslyckas i så fall – när kvinnan skriver sin rapport på en vintrig skärgårdsö är hon mer isolerad än någonsin.

Det är egentligen omöjligt att göra denna mångskiktade roman rättvisa på det lilla utrymme som en dagstidningsrecension erbjuder. Så jag säger bara: läs den. Förundras och frustreras. Och begrundar dessa enkla ord, inskjutna i förbifarten i en parentes: ”Det går att avbilda verkligheten så att den blir större än verkligheten.” Romankonstens väsen i ett nötskal. Eller borde jag skriva äggskal?

Eva Johansson